herpy

GEKKOER

South-western spiny-tailed gecko

Strophurus spinigerus

Strophurus spinigerus er en liten piggstjertgekko fra det sørvestlige Australia. Den er olivengrå med to rader svarte pigger på halen og ofte en bred, takket svart stripe nedover ryggen. Den klatrer i busker og trær om natten og kan sprøyte en klebrig, illeluktende væske ut av halen når den blir skremt.

Familie: Diplodactylidae Tidligere navn: *Diplodactylus spinigerus*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**9-11 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**6-10 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Trelevende og bakkelevende**
Biotop	**Halvørken og temperert skog og eng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Varmeplass	**30-32 °C**
Temperatur, natt	**18-25 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene, parvis eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**12-24 mnd.**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Kull per år	**2-6**
Inkubasjon	**45-60 dager** ved 27-30 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste III**
EU-vedlegg	**Vedlegg C**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Strophurus spinigerus er en forholdsvis slank gekko som kan nå en samlet lengde på omtrent 11 cm med hale. Grunnfargen er olivengrå med svarte flekker, og undersiden er skittenhvit, enten ensfarget eller med svarte sprenkler. Halen bærer to rader med lange, svartaktige pigger, men over øynene sitter det bare svært korte pigger eller ingen. Mange dyr har en bred, takket svart stripe langs ryggen og halen.

Arten består av to underarter. Nominatformen har den brede, mørke ryggstripen, mens *S. spinigerus inornatus* mangler den. Hunnene blir litt større enn hannene, og hannene har tydelige hemipenisbuler. Vekten er ikke dokumentert. Slektens arter lever 6-10 år eller mer i fangenskap.

Arten ble beskrevet i 1842 som *Diplodactylus spinigerus* og senere flyttet til *Strophurus*. Slektens forsvar er kjertler i halen som sprøyter en klebrig, illeluktende, men ufarlig væske mot en angriper. Halen kan også kastes av og vokser langsomt ut igjen i en ny og mindre pen form. Dyrene tåler å bli sett på, men egner seg ikke til å bli håndtert.

Utbredelse og leveområde

Strophurus spinigerus finnes i det sørvestlige Australia, i delstaten Western Australia. Nominatformen lever langs den nedre vestkysten og i innlandet bak, og typelokaliteten er øygruppen Houtman Abrolhos. *S. spinigerus inornatus* lever lenger mot sørøst, langs sørkysten og i det indre av delstaten, og den ble beskrevet fra Frank Hann National Park.

Arten er endemisk for Australia, og nesten alle funn ligger i det sørvestlige hjørnet av kontinentet. Australia tillater ikke eksport av ville krypdyr, så dyr i handelen er oppdrettet.

> **Naturlig utbredelse:** Australia.

LEVEOMRÅDE

Strophurus spinigerus lever i skog og kratt i det sørvestlige Western Australia. Om dagen skjuler den seg i hule greiner, under løs bark og i de tette greinene på buskene, og om natten jakter den på stammer og greiner og kommer av og til ned på bakken når den skal fra busk til busk. Arten er derfor både trelevende og delvis bakkelevende.

Klimaet i sørvest er middelhavsaktig med varme, tørre somre og kjølige, regnfulle vintre. De indre delene av utbredelsen er tørrere med lavt kratt. Døgnsvingningene er store, og arten er vant til både sesongsvingninger i temperatur og i fuktighet.

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om pasningen av *Strophurus spinigerus*. Pasningen bygger derfor på de øvrige piggstjertgekkoene, som lever på samme måte i busker og trær, og hvis krav er velkjente, for eksempel *Strophurus intermedius*, *Strophurus ciliaris* og *Strophurus williamsi*.

Arten bruker plassen godt, så terrariet trenger ikke være stort. Et par kan holdes i 30 × 30 × 45 cm (lengde × bredde × høyde), og en hann med opptil fire hunner skal ha mer plass. Høyden er viktigere enn bunnarealet. I et svært stort terrarium har dyrene vanskelig for å fange fôrinsektene før kalkpulveret er gnidd av.

Innred med greiner på tykkelse med halen, plassert loddrett, vannrett og på skrå, og med bark eller korkrør som skjul. Tørre grastuster gir ekstra dekning. Bunnen er en blanding av sand og jord med et lag tørre blader, eller bare sand i et lag på 1-2 cm. Gi et lett fuktig skjul i den ene enden, slik at hudskiftet går lett. Terrariet skal være godt ventilert, og dyrene klatrer også på glass og hviler gjerne der vegg og lokk møtes.

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 25-30 °C, og på en gren høyt oppe skal det være et solsted på 30-32 °C. Om natten slås varmen av, og temperaturen kan falle til 18-25 °C. Om vinteren kan voksne dyr få litt kjøligere dager på 24-29 °C og netter ned til omtrent 18 °C, men unger skal ha varme hele året.

Bruk en svak spotlampe med termostat over en gren, og mål temperaturen med et digitalt termometer både øverst og nederst. Perioder over 35 °C tørker ut og stresser dyret.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal være moderat, omtrent 40-60 %, og terrariet skal tørke helt opp i løpet av dagen. Sprøyt lett på greiner og vegger to kvelder i uken, slik at dyrene kan drikke dråper, og la bunnen tørke imellom. Om morgenen skal det nesten ikke være vanndråper å se. En lav skål med friskt vann skader ikke. Et konstant vått terrarium gir mugg og hudproblemer hos en art fra et tørt klima.

LYS OG UVB

Arten soler seg i naturen blant de tynne greinene, så UVB er en fordel. Bruk et T5 HO-rør med 6 % UVB over nettlokket, slik at UV-indeksen på de øverste greinene ligger omtrent 1-3 (Ferguson-sone 2), med skygge i den andre enden. UVB reduserer risikoen for skjør benbygning og for eggleggingsproblemer hos hunnene. Hold lyset på omtrent 14 timer om sommeren og 6-10 timer om vinteren, styrt av en tidsbryter. Natten skal være mørk.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

I naturen lever slekten av leddyr: edderkopper, kakerlakker, sirisser, biller, termitter og larvene deres. I terrariet passer små sirisser, kakerlakker, møll, fluer og voksmøllarver. Fôrdyrene skal være omtrent 60 % av hodets størrelse. For store byttedyr er særlig en risiko for unger.

Voksne fôres hver fjerde til sjuende dag om sommeren og hver sjuende til tiende dag om vinteren, da de kan gå i perioder uten å spise. Unger fôres annenhver til hver fjerde dag hele året. Dryss fôret med kalk og et multivitaminpreparat ved annenhver til hver tredje fôring.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Strophurus spinigerus er et dyr man ser på, og den bør ikke håndteres mer enn høyst nødvendig. Den kan sprøyte den klebrige, illeluktende væsken sin og kan miste halen, så ta aldri tak i halen.

Om dagen sitter den ofte stille i skjul eller på en gren med hodet nedover, og i skumringen blir den aktiv. Hold ett enkelt dyr, et par eller en hann med opptil fire hunner, aldri to hanner sammen.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene har tydelige hemipenisbuler og forstørrede sporer ved kloakken. Unger kan kjønnsbestemmes ved 6-12 måneders alder, når bulene viser seg hos hannene. Kjønnsmodenheten inntrer ved 12-24 måneder. Hunnen skal ha nådd omtrent 80 % av den voksne kroppslengden før hun brukes i avl.

PARRING

Avlssesongen løper fra september til februar og kan forlenges når forholdene er gode. En kjølig periode er ikke nødvendig, men den kan sette i gang avlen: 8-10 uker med færre timers lys, dagtemperaturer på 24-29 °C og netter ned til omtrent 18 °C, og sprøyting bare én gang i uken. Paringen begynner fire til seks uker etter at temperaturen igjen er over 25 °C. Et par eller en liten gruppe kan også holdes sammen hele året.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger to egg om gangen, sjeldnere ett. Det går omtrent 3-6 uker mellom kullene. Gi hunnen en eggleggingskasse med 5-10 cm lett fuktig sand-torv-blanding på bunnen av terrariet. Eggene legges helt nede i bunnen og er klebrige når de legges, så sand som henger fast, skal ikke renses av. Etter tre til fire kull skal fôret settes ned, slik at hunnen ikke utmattes. Hun kan lagre sæd, så et kull kan være befruktet selv om hannen er fjernet.

INKUBASJON

Flytt eggene forsiktig til en inkubasjonsboks med vermikulitt eller perlitt blandet med vann 1:1 etter vekt, uten å vende dem. Ved 27-30 °C klekkes eggene etter omtrent 45-60 dager. Eggene vokser kraftig underveis og kan bli nesten gjennomsiktige rett før klekkingen. Lav lufttemperatur og for høy fuktighet øker risikoen for soppangrep og klekkeproblemer. Temperaturens betydning for kjønnet er ikke undersøkt for arten.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene fjernes fra klekkeboksen etter ett døgn. Hold dem i små, godt ventilerte bokser med greiner, et skjul på bunnen og et lunt solsted. Bunnmateriale er ikke nødvendig. Gi de minste fôrinsektene, støvet med kalk, og fôr annenhver til hver fjerde dag. UVB reduserer risikoen for skjør benbygning. Vei ungene jevnlig, og skill dem hvis en unge blir presset.

Helse og vanlige feil

De typiske problemene er de samme som hos andre piggstjertgekkoer:

- For høy varme over lengre tid gir uttørking og appetittløshet. Sørg for at dyret kan trekke seg bort fra solstedet.
- Kalk- og D3-mangel hos unger og avlshunner gir bløte kjever og krumme lemmer. Bruk kalk og UVB.
- Eggleggingsproblemer hos utmattede hunner hvis de legger for mange kull.
- Forstoppelse eller ryggskader hos unger hvis fôrinsektene er for store.
- Problemer med hudskifte hvis luften er for tørr. Gi et fuktig skjul.
- Mugg og hudproblemer hvis terrariet er permanent fuktig.

Oppsøk en veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser på flere uker eller virker slapt.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.